

Με 30.500 κατοίκους, η πόλη της **Καρδίτσας** (ο δήμος Καρδίτσας το 2011: 56.460) είναι σχετικά νέα αλλά διαθέτει έντονο τοπικό χρώμα. Στα παλιά κτίρια της μεγάλης κεντρικής πλατείας, την προσοχή του επισκέπτη τραβούν οι στοές που υπάρχουν στην πρόσοψή τους. Καταπράσινο είναι και το πάρκο, το Πausίλυπο. Η Καρδίτσα είναι πόλη εμπορική και γεωργική. Εκεί συγκεντρώνονται τα προϊόντα του κάμπου, το βαμβάκι, ο καπνός, το σιτάρι, τα κτηνοτροφικά.

Ο μητροπολιτικός ναός της Καρδίτσας, με τις αγιογραφίες του τοπικού ζωγράφου Δημήτρη Γιολδάση, είναι αφιερωμένος στον Άγιο Κωνσταντίνο. Όμως, ο τοπικός Άγιος είναι ο νεομάρτυρας Σεραφείμ, που μαρτύρησε στην κωμόπολη Φανάρι το 1610. Τον σούβλισαν οι Τούρκοι κατά την επανάσταση του Διονυσίου Σκυλοσόφου. Η μνήμη του τιμάται στις 4 Δεκεμβρίου και την Κυριακή των Μυροφόρων.

Σε απόσταση 18 χλμ. από την πόλη της Καρδίτσας, βρίσκεται η Μονή της Κορώνας (υψόμετρο 1.150). Υπάρχουν αγιογραφίες που χρονολογούνται το 1587, σύμφωνα με εκεί επιγραφή. Τα χρόνια της τουρκοκρατίας υπήρξε πνευματικό κέντρο των Αγραφιωτών και είχε προσφορά στον απελευθερωτικό αγώνα. Κράτησε την παράδοση και τα χρόνια της ναζιστικής κατοχής, οπότε οι Γερμανοί επιχειρήσαν να το πυρπολήσουν.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 244.10.21 534. Δήμος 244.10.71.520. ΟΤΕ 244.10.71 099. Ταξί 244.10.23.939, 244.10.21.740. Ραδιοταξί 244.10.73.001 – 3. Νοσοκομείο 244.10.40.811 - 9.

Η ιστορία της πόλης Καρδίτσας

Η δημιουργία της Καρδίτσας:

Για αιώνες, η Καρδίτσα (Καρδίτζα την έλεγαν) ήταν ένα άσημο χωριό. Πρωτακούστηκε τον 16^ο μ.Χ. αιώνα και τον καιρό της επανάστασης (1821) την κατέτασαν στα κονιαροχώρια (ο Πουκβίλ την αναφέρει ως «πρωτεύουσα των αρχαίων τούτων φυλών του Ικονίου»). Η άνθιση του εμπορίου στα μετεπαναστατικά χρόνια και το Τανζιμάτ της έδωσαν ώθηση.

Ο σουλτάνος Σελίμ Γ' (1761 – 1808) είχε αποπειραθεί να φέρει μεταρρυθμίσεις στην Οθωμανική αυτοκρατορία και να καταργήσει τους γενίτσαρους, αντικαθιστώντας τους με τακτικό στρατό. Τον δολοφόνησαν σε κάποια εξέγερση. Ο διάδοχός του, Μαχμούτ Β' (1808 – 1839), προχώρησε πιο προσεκτικά, περιόρισε τις εξουσίες των τοπικών πασάδων, διέλυσε τα σώματα των γενιτσάρων, κυνήγησε άγρια τους διάφορους φανατικούς (μπεκτασίδες και δερβίσηδες), υπέταξε τους ουλεμάδες και ενίσχυσε την κεντρική εξουσία. Οι μεταρρυθμίσεις του μοναδικό σκοπό είχαν την ενίσχυση της θέσης του θρόνου απέναντι στους διάφορους αμφισβητίες αλλά ωφέλησαν και την επικράτεια. Ονομάστηκαν «Τανζιμάτ». Ο τακτικός στρατός που αντικατέστησε τα σώματα των ατάκτων είχε τα χάλια του αλλά ήταν και πιο μαζεμένος στις «ειρηνικές εκδηλώσεις» του. Έπειτα, ήρθαν το Χάτι Χουμαγιούμ (εγγυήσεις για τους υπηκόους) και η κατάργηση της δουλοπαροικίας.

Οι επαρχίες μπόρεσαν να ανασάνουν. Ανάμεσά τους και ο κάμπος της Καρδίτσας. Από τα χρόνια της επανάστασης, οι πολλοί Τούρκοι είχαν φύγει από την Καρδίτσα καθώς τους είχε δρόντως περιποιηθεί ο Γεώργιος Καραϊσκάκης. Δεν μπορούσαν όμως να εγκατασταθούν νέες ελληνικές οικογένειες, επειδή η περιοχή λογιζόταν παραμεθόρια (με την Ελλάδα) οπότε για την Οθωμανική αυτοκρατορία υπήρχε κίνδυνος κάποια στιγμή να ξεσηκωθούν (όπως και έγινε άλλωστε) και να βοηθηθούν από τους Έλληνες των ελεύθερων περιοχών.

Μετανάστης με φιρμάνι:

Η Καρδίτσα όμως βρισκόταν πάνω στον εμπορικό δρόμο Βόλου – Τρικάλων – Ιωαννίνων και επιφύλασσε λαμπρό μέλλον σε όποιον είχε μάτια να δει. Ο πρώτος που κατάφερε να πάρει άδεια εγκατάστασης εκεί ήταν ο Ηπειρώτης Αναγνώστης Λάμπας που εξασφάλισε και ειδικό γι' αυτήν φιρμάνι. Η οικογένειά του μετακόμισε στην Καρδίτσα γύρω στα 1845. Και είχε ανοίξει τον δρόμο καθώς ακολούθησαν πλήθος άλλοι: Καραγκούνηδες, Αργιθεάτες, Ασπροποταμίτες αλλά και Βλάχοι από το Μέτσοβο που έστησαν δική τους συνοικία

(Βλαχομαχαλά). Οι γυναίκες των Βλάχων ύφαιναν σαμαροσκούτια και βελέντζες, οι άντρες κατασκεύαζαν σαμάρια και μαχαίρια ή ήταν «κερατζήδες» (αγωγιάτες). Εγκαταστάθηκαν και αγιογράφοι από τη Σαμαρίνα, ενώ ο πολύς κόσμος ασχολιόταν με τις καλλιέργειες ή ήταν τεχνίτες και έμποροι. Στα 1856, εγκαινιάστηκε ο ναός Κωνσταντίνου και Ελένης, εκκλησιάκι τότε.

Η Καρδίτσα καθυστερούσε να αναπτυχθεί οικιστικά, επειδή οι όποιοι Τούρκοι απέμεναν δεν επέτρεπαν στους χριστιανούς να κτίσουν για να νοικιάζουν πανάκριβα τις ερειπωμένες ιδιοκτησίες τους. Απαγορευόταν το κτίσιμο σχολείων, σπιτιών και μαγαζιών. Ο Σερασκέρ πασάς κατάργησε τις απαγορεύσεις. Στα 1880, παραμονές της προσάρτησης στην Ελλάδα, μετρήθηκαν ακριβώς 5.000 κάτοικοι (2.615 χριστιανοί και 2.385 μωαμεθανοί).

Η πρώ τη ελεύθερη πόλη:

Στα κατοπινά χρόνια, η πόλη ακολούθησε την τύχη της Θεσσαλίας. Στα 1854, βρέθηκε στο κέντρο των εξελίξεων της τότε επανάστασης των Θεσσαλών. Ελευθερώθηκε το 1881 με τη συνθήκη του Βερολίνου. Στη γερμανοϊταλική κατοχή, βρισκόταν κάτω από τη διοίκηση των Ιταλών. Στα γύρω βουνά, είχε φουντώσει το αντάρτικο του ΕΛΑΣ. Η παρουσία του ήταν απειλητική. Στις 11 Μαρτίου του 1943, οι Ιταλοί προτίμησαν να τα μαζέψουν και να φύγουν στα Τρίκαλα. Την επομένη, οι αγωνιστές του ΕΛΑΣ μπήκαν στη πόλη με σχηματισμό και βήμα παρέλασης, μέσα σε ξέσπασμα ενθουσιασμού των κατοίκων. Η πόλη της Καρδίτσας ανακηρύχθηκε η πρώτη ελεύθερη της σκλαβωμένης Ευρώπης.

Τον επόμενο Οκτώβριο, εμφανίστηκαν οι Γερμανοί και την ξαναπήραν. Στον κάμπο, δόθηκε η μάχη της σοδειάς. Την πήρε ο ΕΛΑΣ. Οι Γερμανοί έμειναν εκεί ένα χρόνο. Τον Οκτώβριο του 1944, αποχώρησαν από την Ελλάδα.

Τη νύχτα, 11 προς 12 Δεκεμβρίου του 1948, εκδηλώθηκε επίθεση του Δημοκρατικού Στρατού με αντικειμενικό σκοπό την άλωση της πρωτεύουσας του νομού. Η τότε κυβερνητική πλευρά ανέβασε τη δύναμη των επιτιθέμενων σε 3.000 άνδρες της 1^{ης} και 2^{ης} μεραρχίας των κομμουνιστών, με επικεφαλής τον Κ. Καραγιώργη. Την Καρδίτσα υπεράσπιζαν φρουρά 600 ανδρών με πυροβολικό και λόχος της χωροφυλακής.

Το πρωί, η πόλη είχε πέσει. Το απόγευμα, έφτασαν από τη Λάρισα δυνάμεις του Β' Σώματος στρατού. Ακολούθησαν σφοδρές οδομαχίες που κράτησαν ως το απόγευμα της επόμενης ημέρας (13 Δεκεμβρίου). Οι άνδρες του Δημοκρατικού Στρατού αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της κυβερνητικής πλευράς, στο πεδίο της μάχης σκοτώθηκαν 19 και τραυματίστηκαν 85, ενώ οι απώλειες των κομμουνιστών υπολογίστηκαν σε διακόσιους νεκρούς και τραυματίες. Πάντα κατά την κυβερνητική ανακοίνωση, σκοτώθηκαν πενήντα άμαχοι και αιχμαλωτίστηκαν ως όμηροι πεντακόσιοι.

(Εθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 9.4.2010)